

CASAL DE JUBILATS DE SALT

la farga

ANY VI — N.º 56 — MAIG 1984

**LES ESCOLES
DE SALT, AVUI**

SUMARI

Editorial.....	3
Vida del Casal.....	5
Esport.....	5
Finestra Oberta: La medicina preventiva/Salut escolar....	7
Escoles de Salt.9, 10, 11 i 12	
Teva/Meva: Sebastià Parra	13
Imatges.....	15
Catalunya fins avui, segons versions d'historiadors catalans.....	15
La Tribana: La festa del carrer de la Processó.....	17
Converses amb els meus néts.....	18
Farga Làctica.....	18
La Vida amb humor	
L'Acudit foll	
La Taula de la Farga.....	19

Portada: Josep Cristòfol.

Han col·laborat en aquest número: Ramon Torramadé, Equip Promoció de la Salut.

Consell de Redacció: Lloís Mateu, Josep Cristòfol, Quim Pla, Miquel Casellas, Narcís Burch, Guillem Terribas, Martí Fita, Joan Boada, Ventura Pau, Jaume Bosch, Joan Ros, Josep M.ª Maciàs, Quim Garzón, Emili Gispert i Joan Torres.

Publicitat: Josep Cebrián.

Compaginació i disseny: Josep Cristòfol.

Correcció: Antoni Ruscalleda.

Administració: Miquel Casellas i Josep Cebrián.

Distribució: Pitu Geli, Josep Gassiot i Josep Cebrián.

Redacció: Casal de Jubilats,
Passeig Verdagué, 1 SALT

Impressió: Pagès Impremta Anglés
Tel. 42 01 07

D'aquest número de LA FARGA se n'han imprès 1.300 exemplars; autoritzem la reproducció dels seus articles esmentant el nom de LA FARGA.

Dipòsit Legal: GI 356/79.

Editorial

Les Escoles i els Mestres de Salt

Pau Masó i Fàbregas, en una entrevista a una publicació afirmava que un dels grans orgulls del nostre poble era haver tingut tres grans mestres que havien donat nom a tres carrers de Salt: Lluís Moreno, Esteve Vila i Pere Gallostra.

En aquest sentit, la identificació entre el mestre i els alumnes havia estat total, ja que precisament van ésser alumnes, deixebles d'aquells professors, els qui un dia els van retre homenatge, i van proposar a l'Ajuntament que se'ls donés un carrer a Salt.

Se'ns dubte que la tasca d'aquests i altres mestres va ésser tan exemplar com meritòria. Encara avui dia, persones ja grans, la majoria jubilades, recorden amb gratitud l'ensenyament de Lluís Moreno, per posar un exemple concret.

Les nostres escoles, públiques i privades, són elements forjadors dels homes del nostre poble de demà. Per això la seva feina és bàsica i fonamental. I per això cal col·laborar amb les nostres escoles. I també cal que les escoles, com moltes ja fan, s'identifiquin amb la realitat quotidiana de Salt.

Creiem totalment necessari que les nostres escoles estinguin permanentment obertes al poble, i que hi hagi una permeabilitat, una reciprocitat entre les institucions, les entitats i les escoles de la població. Se'ns dubte que això serà positiu i que d'aquí en sortiran bons homes i dones que ajudin a fer progressar la nostra societat.

I en aquest aspecte no volem oblidar que des del mes de gener d'enguany el nom de la Biblioteca Municipal, molt encertadament, porta també el nom d'un mestre, «Jaume Ministral i Masià» tan vinculat familiarment a Salt. La tradició d'un reconeixement pedagògic continua, doncs, al nostre poble, i això és tot un bon símptoma per a la nostra cultura i les nostres escoles.

EXCURSIONS.—

4 d'Abril del 1984.—PENYÍSCO-LA; excursió que anem repetint cada any i que gaudeix de bona acollida, ja que omplirem un autocar de 60 places. Aquesta vegada, a més de visitar el poble i el Castell del Papa Luna, com ja és habitual, varem poder assistir a l'arribada de les barques amb el peix. El dinar va ser magnífic i va seguir el corresponent ball. En definitiva, una bona diada.

25 d'Abril del 1984.—EMPORDÀ, CANTALLOPS, FIGUERES; varem esmorzar a La Jonquera, visitant a continuació Le Perthus, després ens varem desplaçar a Mollet de Perelada, on

varem ser obsequiats en una cava amb la degustació dels vins de la terra. El dinar va ser a Cantallops, a «Can Pau», i ja de tornada varem parar a Figueres per visitar el Museu Dalí; la sortida va resultar completa.

PINTURA DE LOCALS.—

Propiament es procedirà a pintar tots els baixos de l'edifici del Casal, la qual cosa donarà un nou aspecte als locals més freqüentats. Esperem que aquest esforç econòmic es vegi correspost per una millor conservació per part de tots els socis, ja que aquesta obra costarà força diners.

Petanca

CAMPIONAT PROVINCIAL DE TRIPLETES.—

Aquest és el campionat més esperat per tots els petanquistes de la província; s'hi pot aconseguir el dret de participar al Campionat d'Espanya de Petanca defensant a la Federació Gironina de Bolos. Aquest fet fa que el nombre de participants sigui molt elevat.

Els sèniors de 1.ª guanyaren totes les partides, excepte la final, tot i anant guanyant per 9 a 1; però la petanca té aquestes coses. Tot i així, van quedar segons, aconseguint una de les tres places, a la seva categoria, per anar al Campionat d'Espanya.

Els sèniors de 2.ª, després de classificar-se 7 tripletes a octaus de final, aquestes van anar quedant eliminades poc a poc fins que a semifinals en quedaren dues, una d'elles va quedar 2.ª i l'altra 4.^a

Un paper molt semblant al fet pels sèniors de 1.ª el van fer el juvenils, que només perderen dues partides, una a les eliminatòries i l'altra a la final, totes dues amb la mateixa tripleta.

Les que van fer el millor paper van ser les dames, en particular la tripleta formada per: Magda Vila, Araceli Calvo i Antònia Curt, que guanyaren la final.

Gràcies a aquests resultats, el nostre Club estarà representat al Campionat d'Espanya, els dies 1, 2 i 3 de juny per:

Sèniors de 1.ª: Joaquín León, Francisco Muñoz i Francisco González.

Sèniors de 2.ª: Silveri Oliveira, Manel Ros i Josep Torras.

Dames: Magda Vila, Araceli Calvo i Antònia Curt.

La nostra enhorabona a tots ells. Les incidències d'aquest campionat van ser el nou reglament, que ni els mateixos àrbitres coneixien ben bé, ja que ara deien una cosa i després una altra, i l'intent per part de la Federació de la uniformitat dels Clubs participants, coses que van portar malentesos i molts de problemes al llarg de tot el campionat. Desitgem que això faci reflexionar els organitzadors i els serveixi d'experiència de cara als propers campionats.

CAMPIONAT DEL CLUB BUEN PASTOR.—

Es va celebrar al parc de Figueres. A aquest campionat van anar 5 tripletes de sèniors i 3 tripletes de dames. Les cinc tripletes de sèniors van passar la primera eliminatòria i totes eren a la general, però no varen tenir gaire sort, ja que solament la tripleta formada per A. Muñoz, A. Roca i A. Peruga aconseguiren fer un bon paper, quedant en tercer lloc de la general, després de perdre a semifinals l'oportunitat de fer la final, tot i anar guanyant per 7 a 0.

L'espòrt

per E. Gispert

El Club Bàsquet Salt un exemple a seguir

Precisament poques hores després d'escriure aquestes ratlles, una colla d'esportistes del nostre poble agafaven el tren i marxaven cap a Alcalá de Henáres —a la capital de l'Estat— on, durant quatre dies, disputaren la fase final del campionat d'Espanya de bàsquet en la categoria de júnior, 17-18 anys. Ara, que esteu llegint aquest «l'Espòrt», els júnior de bàsquet Salt ja deuen tornar ser a casa havent quedat primers, segons o darrers, tant és.

El que vull destacar és el fet que, després de tres vegades consecutives d'assistir a la fase final de Catalunya, aquests vailets han aconseguit enguany, per fi, guanyar-la i tenir el dret d'anar a la fase final a nivell de tot l'Estat.

No us penseu pas, però, que hagi estat una tasca fàcil poder arribar on han arribat. Tant ells com els seus entrenadors han hagut de suar moltes hores al dia, pràcticament tots els dies de la setmana en el curs dels darrers anys. Gràcies a aquest treball dur i continuat, els júnior del bàsquet Salt han estat molt sovint els millors de les nostres comarques, dels més destacats de Catalunya, i ara, respectats arreu de l'Estat.

De totes maneres, encara és potser més gratificant saber que aquesta primàcia en el món del bàsquet tindrà una continuïtat assegurada.

Sense anar més lluny, l'equip de juvenils també ha quedat, enguany, campió de Girona i, segons els tècnics, podia haver quedat perfectament campió de Catalunya en la darrera fase de sector.

A més a més, si tenim en compte que el Club Bàsquet Salt controla un total de 300 jugadors i jugadores i que molts d'aquests jugadors van assolint, continuament, títols a nivell provincial, queda ben clar que no parlem d'utopies quan esmentem això d'una «continuïtat assegurada».

I no oblidem que totes aquestes fites s'han aconseguit sense el pavelló.

Evidentment, la feina que està fent el Club Bàsquet Salt, sense callers però amb moltes ganes de treballar i fent-ho bé, ha de ser un exemple per a tothom.

MEDICINA PREVENTIVA SALUT ESCOLAR

MEDICINA ASSISTENCIAL — MEDICINA PREVENTIVA - PROMOCIÓ DE LA SALUT.

La Salut és molt més que l'absència de malaltia. Aquesta és una premisa que ja fa molts anys va ésser introduïda per l'Organització Mundial de la Salut (O.M.S), i que dissortadament encara no ha estat assumida pels sistemes sanitaris de molts països. Ans al contrari, sovint es dediquen la immensa majoria dels recursos a donar assistència a les persones que ja pateixen alguna malaltia que els impossibilita l'activitat normal (treball).

Un pas més endavant és la Medicina Preventiva, que consisteix a detectar anormalitats susceptibles de correcció, abans que constitueixin malaltia.

El darrer pas, indubtablement el més progressista, és la Promoció de la Salut, és a dir, dedicar recursos per a millorar el nivell de salut de la població. Això és: Educació sanitària (per millorar l'alimentació, els hàbits, afavorir l'esport, etc..) millorar la qualitat de l'aigua, aliments, etc...

LA SALUT ESCOLAR DINS DE LA MEDICINA PREVENTIVA.

Evidentment, el cost d'una Medicina Preventiva dirigida a tota la població és elevadíssima i d'una eficàcia limitada; per tant, és molt millor seleccionar uns grups de població especials i aplicar-los les tècniques preventives.

Un d'aquests grups poblacionals són els nens en edat escolar. D'altres serien les dones gestants, la població laboral, la 3.ª edat, etc...

SALUT ESCOLAR I REVISIONS ESCOLARS, SINÒNIMS?

Sovint s'ha confós un Programa de salut escolar amb les revisions escolars, que evidentment són el més fàcil de fer, però nosaltres creiem que un bon programa ha d'ésser molt més: Educació sanitària i sensibilització sobre la importància de la millora dels hàbits i del nivell de salut, tant als nens com als pares, com el que és més important, als educadors; així mateix cal revisar i analitzar les condicions higiènico-sanitàries de l'escola, intentar de garantir la total vacunació

d'aquest grup poblacional i orientar pares i educadors en els problemes concrets de salut d'alguns nens, etc.

Tot això és una tasca no pas d'un mes ni de dos, potser ni tan sols d'un any, però cal enfrontar-s'hi i fer-la.

LA SALUT ESCOLAR A SALT.

En el poble de Salt, durant l'any 1984, s'està realitzant un Programa de Salut Escolar, emmarcat dins d'un més ampli Programa de Promoció de la salut, que intenta d'iniciar la tasca comentada abans.

Per una banda, es realitzen els exàmens de salut o revisions, intentant de fer un seguiment de les anormalitats trobades en funció de la gravetat i de les possibilitats de correcció o millora. Això, òbviament, requereix la col.laboració de mestres i pares. Els casos particulars i els dubtes es resolen a l'Oficina d'informació de salut i consum, servei inclòs dins del Programa de Promoció de la Salut.

Per altra banda hi han trobades sistemàtiques de l'equip de Salut amb les associacions de Pares i claustrats, i si hom detecta un interès especial en algun tema, s'organitzen xerrades o jornades de treball sobre aquest tema concret. En casos òptims s'ha arribat a iniciar jornades de treball per tal de preparar algun aspecte sanitari, amb l'objectiu d'introducció en la programació normal de l'escola.

Així mateix revisem les condicions higiènico-sanitàries de l'escola i estem treballant per tal d'aconseguir el més alt nivell de vacunació en l'edat escolar. Això inclou importants aspectes, sovint oblidats, com és ara la revacunació del tètanus a 8.e d'E.G.B. i la vacunació contra la Rubèola a les nenes de 5.e, de cara a combatre el problema de les malformacions infantils degudes a la passa de Rubèola durant l'embaràs.

Esperem que amb això i tot el que resta per fer durant aquest any i el que hom pot fer en els que vénen, aconseguirem una millora real del nivell de salut de la població escolar (els adults de demà), i donarem instruments i motivació a la gent per tal que ella mateixa pugui lluitar per tenir una millor salut.

L'EQUIP DEL PROGRAMA DE PROMOCIÓ DE LA SALUT
(Drs. Susana Martínez, Carles Puig i Lluís Franch)

INTRODUCCIÓ:

LES ESCOLES DE SALT, AVUI

LA FARGA ha pensat dedicar les pàgines centrals d'aquest número a les Escoles de SALT.

Per aquest motiu hem adreçat a totes les escoles del nostre poble (E.G.B, Centre d'Educació Especial, Institut i Escola d'Adults) una enquesta, perquè encara que d'una manera general, ens apropés a la realitat de les nostres escoles.

Ara no volem treure'n conclusions ni fer-ne comparacions. Això, en tot cas, convindrà fer-ho un altre moment. A més, ha d'ésser fruit d'una feina seriosa i reflexiva, que no es pot improvisar

Aquí, si més no, es presenta una primera radiografia, una aproximació general. Les dades i les respostes són de les pròpies escoles.

Sens dubte que d'aquestes dades cal que en surti un aprofundiment i la continuació d'un treball més intens.

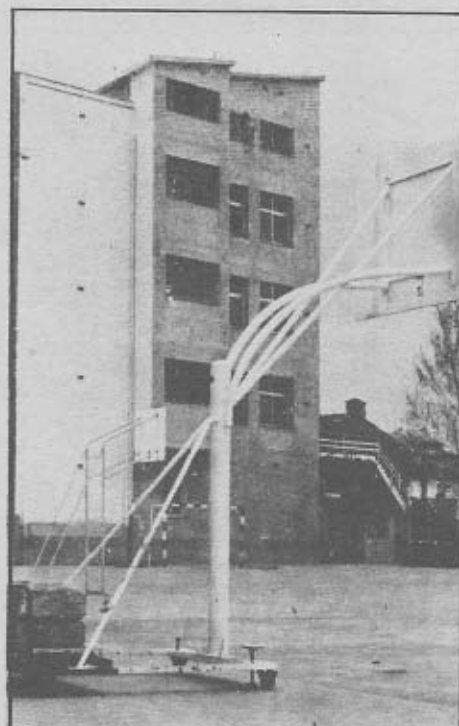
CONSELL DE REDACCIÓ «LA FARGA»

Institut «Salvador Espriu»

Carnestoltes 84 «Inst. Escola Guàrdia»

Col·legi «Pompeu Fabra»

Les escoles de Salt, avui — Les esco

NOM DE L'ESCOLA	LA FARGA	INSTITUT-ESCOLA GUIMERA	MARE DE DÉU DEL ROSER	ESCOLA DE LA SERRA
ADREÇA	SANT DIONÍS, 40	GUIMERA, 83	EL ARG, 40	M. DE CAMBRES MANUEL FA
DATA OBERTURA	1929 (RECONST. 1973)	1965	1.897	1984
NOM DEL DIRECTOR	ESTHER CALVET	LLUÍS PERICH	M. ^a ANGELES ORTEGA	MATEU SALA
ALUMNES	730	175	454	295
NOIS	422	123	174	181
NOIES	308	52	280	114
NOMBRE PROFESSORS	22	6	15	11
PÚBLICA O PRIVADA	PÚBLICA	PRIVADA	PRIVADA	PÚBLICA
ENS. CONFSSIONAL	NO	NO	SÍ	M
ETAPES I CURSOS QUE ES DONEN	PRE-ESCOLAR CICLE INICIAL EGB CICLE MITJA EGB CICLE SUPERIOR EGB	PRE-ESCOLAR CICLE INICIAL EGB CICLE MITJA EGB CICLE SUPERIOR EGB	PRE-ESCOLAR CICLE INICIAL EGB CICLE MITJA EGB CICLE SUPERIOR EGB	PRE-ESCOLAR CICLE INICIAL EGB CICLE MITJA EGB CICLE SUPERIOR EGB
PERCENTATGE ENSENYAMENT EN CATALA	100% (VARIABLE)	P.E. — 100% C.I. — 70% C.M. — 70% C.S. — 20%	100%	—
ESPORTS QUE ES PRACTIQUEN	BASQUET FUTBOL	BASQUET NATACIÓ	BASQUET, ATLETISME HANDBOL, NATACIÓ FUTBOL	CAP. PER M D'INSTAL·LACIÓ
EQUIPAMENTS QUE DISPOSA L'ESCOLA	MENJADOR, GIMNAS BIBLIOTECA, LABORATORI, PISTES ESP.	—	BIBLIOTECA, CAPELLA, SALA D'ACTES, PISTES ESPORTIVES	MÍNIM
HI HA ASSOCIACIÓ DE PARES? PARTICIPACIÓ?	SÍ SÍ	SÍ SÍ	SÍ ACTIV. EXT.-ESCOLARS	SÍ SÍ
PROBLEMES MÉS IMPORTANTS QUE TÉ L'ESCOLA.	MASSIFICACIÓ — ALUMNES INADAPTATS	SUBVENCIÓ A TOTES LES AULES-PATI	ECONÓMIC-MANCA DE COL·LABORACIÓ PER PART D'ALGUNS PARES	MATERIAL D'ESPORTIU INSTAL·LACIÓ
AJUDES QUE DEMANARIEU A LES INSTITUCIONS PÚBLIQUES	CREAR MÉS PLACES ESCOLARS A SALT DISMIN. Nomb. Alu/aula ASSISTÈNCIA SOCIAL PERMANENT PEL CENTRE	SUBVENCIÓ D'UNA AULA ASSESSORAMENT PSICOPEDAGÒGIC	SUBVENCIÓ TOTAL MATERIAL DIDACTIC	MATERIAL
SUGGERIMENTS I OBSERVACIONS	QUE ES TREBALLI DES DELS ÒRGANS DE PRESSIÓ PER SOLUCIONAR EL PROBLEMA ESCOLAR A SALT.	ENQUESTA MOLT SUPERFICIAL SE'N PODRIEN TREURE DEDUCCIONS ERRÒNIES.	—	—

coles de Salt, avui — Les escoles de

DE LA (A SALLE)	COL. POMPEU FABRA	SILVESTRE SANTALÓ	VILAGRAN NOGUER	VERGE MARIA
CAMPS S. N. I FALLA, 21	SANT DIONÍS	P. FOLCH I TORRES	CERVANTES, 11-15	MARQUÈS CAMPS, 241 RAFAEL MASÓ
1981	1971	1977	1969	1965
SAI/	JOAN CASALS	RAMON CLOTAS	MARIA VILAGRAN	PILAR NOGUER
182 NOIS 116 NOIES	392 257 NOIS 135 NOIES	840 486 NOIS 354 NOIES	510 21 NOIS 489 NOIES	160 10 NOIS 150 NOIES
11	13	28	18	5
A	PRIVADA	PÚBLICA	PRIVADA	PRIVADA
NO	NO	NO	SÍ	—————
OLAR NICIAL EGB MITJA EGB SUPERIOR EGB	PRE-ESCOLAR CICLE INICIAL EGB CICLE MITJA EGB CICLE SUPERIOR EGB	PRE-ESCOLAR CICLE/INICIAL EGB CICLE MITJA EGB CICLE SUPERIOR EGB	MATERNAL PRE-ESCOLAR EGB CICLE INICIAL EGB CICLE MITJA EGB CICLE SUPERIOR EGB	PRE-ESCOLAR CICLE INICIAL EGB CICLE MITJA EGB
—————	100%	36% (C.I.)	P.E. i C.I. = 100% C.M. i C.S. = Segons llei	100%
R MANCA ELACIONS	BÀSQUET, HANDBOL VOLEIBOL, FUTBOL	BÀSQUET	ATLETISME, BÀSQUET GIMNÀSTICA	GIMNÀSTICA NATACIÓ
NIMS	BIBLIOTECA, SALA DE PLÀSTICA, PISTES ESPORTIVES.	LABORATORI, BIBLIOTECA, MENJADOR, AULA DE PRETEC- NOLOGIA, PISTES	BIBLIOTECA	POCS
SÍ SÍ	SÍ ACT. EXT. ESCOLARS	SÍ SÍ (PERÒ, COSTA)	SÍ NO	NO SÍ
AL DIDÀCTIC L ESPORTIVES	SALA POLIVALENT I ESPÀIS D'ESBARIJ	MASSIFICACIÓ ACCESSOS DEFICIENTS	DISCRIMINACIÓ I CAMPANYA SOLAPA- DA CONTRA L'ENSE- NYAMENT PRIVAT.	COMPETÈNCIA DE L'ESCOLA PÚBLICA EN ELS PREUS A PRE-ESCOLAR
AL DIDÀCTIC	COL. EN ACTIVITATS CULTURALS	DISMINUCIÓ Nomb. Alum ASSISTÈNCIA SOCIAL MÉS PROFESSORAT MATERIAL DIDÀCTIC	-SUBVENCIÓ PRE- ESCOLAR	SUBVENCIÓ PRE-ESCOLAR
—————	—————	EN POC ESPAI NO ES POU EXPLICAR EL PROBLEMA DE LES ESCOLLES PÚBLIQUES A SALT, CAL DEMAN- NAR MÉS ESCOLLES PER A SALT.	—————	PESSIMA DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA DE LES ESCOLLES PÚBLIQUES, ENVAI SECTORS JA ESCOLARITZATS.

NOM DE L'ESCOLA	LA MAÇANA	INSTITUT DE BATXILL. SALVADOR ESPRIU	ESCOLA D'ADULTS
ADREÇA	Ps. FOLCH I TORRES	Ps. FOLCH I TORRES	MAJOR, 78-1. ^{er}
DATA OBERTURA	1980	1976	1976
NOM DEL DIRECTOR	M. ^a ROSA PUIG	JOAQUIM GENOVER	NO HI HA DIRECTOR
ALUMNES NOIS NOIES	65 32 NOIS 33 NOIES	633 258 NOIS 375 NOIES	180 126 NOIS 54 NOIES
NOMBRE PROFESSORS	9 PROFESSORS i 4 LOGOPÈDES	44	2 A TEMPS COMPLERT i 2 A TEMPS PARCIAL
PÚBLICA O PRIVADA	PÚBLICA	PÚBLICA	PÚBLICA
ENSEY. CONFSSIONAL	NO	NO	NO
ETAPES I CURSOS QUE ES DONEN	NORMALS, BÀSICA I ESPECÍFICS DEL CENTRE	B.U.P. C.O.U	GRADUAT ESCOLAR EDUCACIÓ PERMANENT
PERCENTATGE ENSENYAMENT EN CATALÀ	12%	80%	40% (70 % MATERIALS CAT.)
ESPORTS QUE ES PRACTIQUEN	ESPORTS BÀSICS	FUTBOL BÀSQUET VOLEIBOL	—————
EQUIPAMENTS QUE DISPOSA L'ESCOLA	ESPECÍFICS PER A LES DEFICIÈNCIES ATESES	LABORATORIS, VÍDEO INFORMÀTICA, BAR, BIBLIOTECA, AUDIO-VI- SUALS, PISTES ESPORTIV.	—————
HI HA ASSOCIACIÓ DE PARES? PARTICIPACIÓ?	SÍ SÍ (INCLÚS ECONÒMIQUES)	SÍ SÍ (Junta econòmica i Consell Direcció)	NO
PROBLEMES MÉS IMPORTANTS QUE TÉ L'ESCOLA	TRANSPORT	SALA D'ACTES	RECONeixEMENT OFIC. COM A CENTRE DE FORMACIÓ PERMANENT
AJUDES QUE DEMANARIEU A LES INSTITUCIONS PÚBLIQUES	—————	AMPLIACIÓ VESTIDOR DUES AULES MÉS SALA D'ACTES	SUPORT A L'E.P.A.
SUGGERIMENTS I OBSERVACIONS	—————	186 ALUMNES FAN EL CURS NOCTURN	LA FARGA, COM A RECURS EDUCATIU

Sebastià Parra i Nuño (Mestre)

«Salt m'ha donat més del que jo sóc donat a Salt», diu en Sebastià Parra, mestre de l'Escola d'Adults de Salt. També diu: «Una bona escola és un bon camí extraordinari d'integració; una escola dolenta, és un entrebanc per a la integració».

L'Escola d'Adults de Salt fa vuit anys que és en marxa i un dels seus professors i coordinador és en Sebastià Parra, que duu a terme una tasca prou difícil, com és l'alfabetització de la gent adulta i la integració d'aquests, de mica en mica, a la nostra cultura, encara que també es fa molt de graduat escolar. Una de les coses que potser molts lectors recorden és el fet que un grup d'ex-alumnes de graduat d'aquesta escola va fer La Història de Salt, que va tenir un ressò prou important.

Aquesta Escola d'Adults ara està fent un estudi demogràfic sobre l'ensenyament a Salt, és com una radiografia del que farà la mainada quan acabi la bàsica. Ells, com diu en Sebastià, són una mica protagonistes de la història de Salt.

— L'Escola d'Adults de Salt és la pionera d'aquestes escoles, no?

— Sí; l'Escola de Salt ha estat l'avanguardia de l'obertura de les escoles del cinturó de la ciutat, ja que vàrem ser els primers, i ha estat ben acollida; ara ja n'hi han a Vila-roja, Can Gibert, el Pont, Taiatalà....

— Quina és la feina bàsica de l'Escola d'Adults?

— En principi ens dedicàvem més a l'alfabetització i la integració de la gent castellano-parlant, però ara ja tenim més d'un cinquanta per cent nascuda aquí, i fem molt de Graduat Escolar. Quant als immigrants castellano-parlants, en principi ens pregunten com ho fem si en català o castellà. Comencem en castellà, però quan arribem a final de curs ja mantenim el 80% del diàleg en català amb tothom, i s'adonen que no passa res i que és normal, ja que som a Catalunya; així, a poc a poc, crec que s'ha de fer i no voler imposar-ho de bon començament, perquè ens carregàriem l'Escola.

— Com valoraries aquests anys d'Escola d'Adults a Salt?

— Hi ha una paraula que resumeix una mica el que ha estat l'Escola d'Adults, i és que hem estat protagonistes de la Història de Salt des del fet més

reivindicatiu de l'Associació de Veïns, al fet de la normalització democràtica i amb una bona col.laboració amb les institucions, Ajuntament i Generalitat; també hi ha la fase de la lluita per la independència; ara es pot dir que som en una quarta fase de col.laboració amb el primer Ajuntament democràtic, que des de l'escola hem valorat que ha d'ésser de supor total.

— L'Escola d'Adults de Salt, a més de fer les tasques que has ressenyat, també feu estudis i estadístiques del poble, no?

— Sí; ara estem fent un estudi demogràfic actual sobre l'ensenyament a Salt, que encara és un esborrall i és la primera vegada que es fa a Salt, però ja tenim dades de la mainada sobre què farà quan acabi la bàsica. De cada deu joves que arribin als divuit anys, dos acabaran el títol de FPU o BUP i aniran a la Universitat, quatre només es quedaran amb el graduat escolar i els altres quatre es quedaran sense res, amb els estudis primaris. Dels 3.500 nanos que tenim a les escoles de règim ordinari d'EGB a Salt, el 40% ja sap que si no canvia l'escola fracassaran, o sigui que no tindrà la mínima titulació i seran peons o treballadors sense especialitzar, i el 40% serà gent d'ofici del piló; només el 20% acabarà el BUP i alguns faran alguna carrera Universitària. Tot això és degut al fet que l'escola reproduceix una sèrie de desigualtats socials que cal evitar.

— La normalització lingüística a Salt, com s'està fent?

— A les escoles públiques, que és on hi ha més nens de parla castellana, s'està fent a poc a poc, però s'està fent. Jo crec que hi ha una bona voluntat per part de tots; també crec que ja hem passat aquella etapa difícil que havia existit fa quatre o cinc anys; la política educativa actual va encaminada en aquest sentit i això és un esforç de tots els mestres.

— Per a tu, Sebastià, quin creus que és el problema més greu que té l'escola saltenca?

— Jo crec que el més important és la poca participació dels pares a les escoles. Per tenir una escola de qualitat hem de fer una escola participativa, hi ha d'haver una unió alumne-mestre-pare a tots els nivells; jo faria una crida des d'aquí, perquè els pares participes-

sin a les assemblees i en tot el que es refereixi a l'educació dels seus fills.

— Des del punt de vista pedagògic, quin ha d'ésser el camí a seguir?

— El més important des d'aquest punt és que quan un nen als sis anys comença EGB, i ve de pre-escolar, comença quasi llegint i el més important és que ho farà en català i començarà a conèixer Catalunya.

No cal dir que de bones intencions en Sebastià ja en té, només cal que les seves paraules no se les emporti el vent. Però el que jo voldria ressaltar, per acabar aquest «Teva/Meva», és que en Sebastià Parra, pels qui no el coneixen és també un immigrant; ha estat i és una persona inquieta per les seves diverses facetes en el nostre poble; a part de les ja esmentades de mestre de l'Escola d'Adults va formar part també del Consell Municipal, de l'Associació de Veïns, de la Comissió per la Independència, a part d'altres tipus cultural que està encara duent a terme.

Ell no sols ha sabut integrar-se plenament, sinó que ajuda a integrar-se als altres; és d'agrair; gràcies Sebas!!!

Catalunya fins avui, segons versions d'historiadors catalans

Per RAMON TORRAMADÉ

Parlar de Catalunya com a nació, com a ens geogràfic amb identitat pròpia no es pot allargar més que fins al segle X, o tot estirant molt, a finals del IX... No podem caure en el xovinisme (una paraula posada de moda últimament) de voler creure que Catalunya ha existit sempre, ni tampoc podem anomenar-la com a tal des que tenim coneixement dels primers pobladors. Els grecs, els romans —per parlar només dels comerciants o colonitzadors més importants— no s'establiren a Catalunya, s'establiren en unes terres poblades per unes tribus disperses, alienes entre elles i sense cap sentit de configuració geogràfica com avui l'entendem. Més que valor a la terra, més que sentiment a la terra, la seva estada era més en situació del producte que aquesta terra els oferia, que el sentiment de propietat. Avui, encara que amb procediments més civilitzats, continuen havent-hi necessitats de migració per culpa de la panxa.

Catalunya ha estat una terra de pas; la seva situació geogràfica ha fet que, en diverses ocasions, diferents pobles i exèrcits, de grat o per força, l'ocupessin. Totes les invasions que partint de l'Àfrica s'adreçaven a Europa o al revés, totes les expedicions d'Europa cap al sud per a conquerir la Península Ibèrica passaren per Catalunya; per això es diu que Catalunya és una terra de pas. Potser la més exòtica de les «processons» conegudes la va protagonitzar Annibal amb els seus elefants.

Catalunya comença a prendre cos a partir de Guifré el Pelós. El nostre territori va formar part dels diferents pobles que dominen la situació, segons l'època, fins arribar a la nova distribució de territoris, organitzada pels reis francs. L'expansió cap al sud de les forces carolíngies en lluita contra els àrabs és el motiu de la creació de la Marca Gòtia, uns comtats de la qual s'unifiquen sota la figura de Guifré el Pelós.

Amb la mort de Carlemany, rei franc, aquests comtats que li rendien vassallatge comencen a deslligar-se de l'imperi Franc i és el fill de Guifré, mort aquest, que s'independitza totalment. Amb tot, no pot evitar d'efectuar uns pactes, ara amb els francs, ara amb els àrabs, per a poder-se mantenir independent; la pressió dels francs pel nord i els àrabs pel sud feien necessàries aquestes aliances.

Segons la llegenda, fou amb la sang de Guifré el Pelós que es formà l'escut de les quatre barres. Després d'una batalla contra el moro, en la qual fou ferit de mort, el rei franc Lluís el Pietós posà la mà sobre la ferida i passà els quatre dits sobre l'escut del comte; a partir d'aquesta data ha representat i ha sigut l'emblema de Catalunya.

Els comtats que s'aplegaven sota Guifré el Pelós foren els de Cerdanya, Urgell, Barcelona, Girona i Besalú, encara que els altres regents dels comtats que avui se'n diu la Catalunya Vella, l'acceptaven com a comte primer.

Imatges

per G.T. Ribas

La imatge del PRESIDENT...

Ja anunciava al començament d'aquesta secció, les diverses maneres en què a través de la imatge es pot vendre una idea, una solució, un producte, un ideal...

Avui voldria parlar de vendre la imatge d'un partit polític, d'un personatge, en definitiva d'un president. Han passat les eleccions al parlament de Catalunya, i durant la campanya electoral ha estat protagonista la imatge. No ja solament física, sinó la idea, el sentit i el que es volia dir.

En definitiva, ha guanyat el que millor ens ha sabut vendre el producte, la seva idea, la seva imatge. I ha estat Convergència i Unió. Ha estat el Sr. Jordi Pujol, President de la Generalitat de Catalunya per 4 anys més. La coneguda escriptora i periodista Montserrat Roig, a la seva columna de «El Periódico» del dia 3/5/84, entre altres coses deia —cito textualment—: «No sólo ha ganado CiU porque es de derechas, sino porque, por el momento, es la única fuerza coherente que define a Catalunya como nación». C.i.U va saber vendre aquesta imatge i per això va guanyar. En el mateix diari i al mateix dia, Josep Faulí amb el seu comentari des de Madrid, diu també entre altres: «Lo que no puede ser es que el señor Pujol, cuando pierde, sea nacionalista, y cuando gana, de derechas».

Ara, el més important és fer valer aquesta imatge. Ara cal fer creïble la imatge que ens ha venut i que la gent ha cregut. Ara cal tenir esperança, salut i treballar tots junts per no perdre aquesta «imatge». Que no quedi en paraules i que tots hi guanyem.

La festa del Carrer de la Processó

En el segle passat, de l'actual Carrer de la Processó se'n deia el carrer Nou, així consta en el plànol de la Vila de l'any 1865. De fet, era en aquells anys el més nou dels dos únics carrers que travessaven el Poble de llevant a ponent.

Des de la Plaça de la Vila fins al Carrer Curt, el Carrer de la Processó forma part del Barri Vell i representa urbanísticament el primer eixampla cap a l'edificació del Pla de Salt, abans de fer la Carretera nova de Bescanó, l'actual Carrer Major.

Fa més de quaranta anys que aquest Carrer ja celebrava la seva festa per la diada de la Mare de Déu d'agost. L'any 1961 va ser la darrera vegada després de set anys de no fer-la. En els anys quaranta era com la festa petita, tal i com recordem també la del Carrer de Sant Antoni del Veïnat. Els veïns del Carrer de la Processó l'engalanaven amb canyes i banderetes que ells mateixos feien, i ballaven sardanes sempre que no fos La Santa Espina, per allò... de «Som i serem gent catalana, tant si es vol com si no es vol...», que era massa fort per aquells primers anys quaranta, i les «autoridades» no permetien ni que fos la música d'una sardana que els recordés el que érem, també, i malgrat tot, en aquells anys de repressió.

Fornícula a la paret de ca l'Aroles, on podem llegir: «AÑO 1940», any en que es va posar la imatge de la Mare de Déu, i que encara avui podem veure.

La Festa, però, no s'acabava pas amb les sardanes. A més del ball del carrer hi havia un acte que en aquells anys reunia tots els veïns per a portar en processó a la Mare de Déu, des del lloc on encara avui la podem veure, a la façana de Ca l'Aroles, fins a l'església parroquial.

El diumenge després de la Festa del Carrer anaven amb carros a fer la «feixina» a Santa Afra; travessaven el Ter pel Pas d'en Prats i amb el cistell del dinar anaven a passar el dia junts per acomiadar-se de la Festa. Enguany, el carrer de la Processó tornarà a fer la seva festa. L'Emili Crous, regidor Delegat de Festes Populares a l'Ajuntament i veï del Carrer, ha pres el timó per a recuperar aquesta festa, i amb la col·laboració de la Comissió que presideix, i la de tots els veïns, volen portar a cap una colla d'activitats que per un parell de dies ens facin deixar la televisió de

banda i sortim a parar la fresca, a ballar, a enraonar amb els de Cal Caballer Ric, asseguts al cancell o en el sopar de germanor que hi ha previst en el programa.

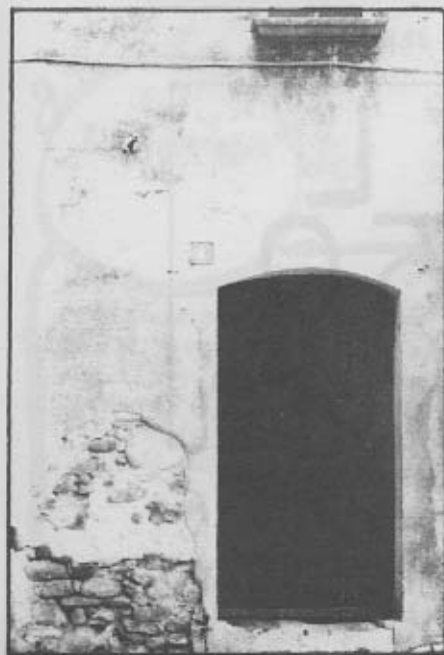
Els dies escollits són el 7 i 8 de juliol, i per l'esbós del programa que han preparat, que prou donaran a conèixer en el seu moment, promet ser tot un èxit de participació.

A la reunió inicial, a la qual vaig ser convocat per raons de veïnatge (encara que sigui per la porta del pati, sóc veï del Carrer de la Processó) hi assistiren persones que ja havien organitzat la Comissió de les Festes dels anys quaran-

La Festa del Carrer de l'any 1944

ta. Tothom s'oferí per a col·laborar-hi, i quan algú va proposar d'enramar el carrer amb canyes verdes, jo vaig pensar que amb la meua Tribana també podia contribuir-hi, encara que en el meu tros no hi hagi cap canyer.

Carrer de la Processó

Converses amb els meus nés

per l'Avi Pau

Parlar de l'ensenyament que els meus nés reben actualment a les escoles, és un tema molt adient, perquè tant ells com jo hi podem participar. Jo els explico com eren els col·legis quan jo tenia la seva edat i ells em fan els comentari adaptats a l'actualitat.

I hem encetat la conversa donant-los els detalls de com eren els col·legis seixanta anys enrera. A quasi tots els pobles un xic importants hi havia el que en deïem les Escoles Nacionals, en les quals els mestres, eren uns senyors o senyores que havien estudiat la carrera de magisteri, i amb molta bona voluntat i sobretot una gran vocació procuraven ensenyar. L'estat pagava els mestres, emperò el sou que percebien era molt esquitif i just per a mantenir una família, cosa que féu popular un adagi que es feia servir per voler insinuar que una persona era força pobre, i li deïen: «és tan pobre com un mestre d'escola». Els governants d'aquells temps no volien veure que qui devia educar i ensenyar la futura generació, havia de ser el més ben pagat de totes les carreres. Els mestres, emperò, cobrien aquestes diferències en el seu pressupost familiar, fent conferències particulars als seus alumnes, transformant la seva vivenda, fora de les hores de classe, en una nova escola. En aquell temps, les escoles eren insuficients per les necessitats

dels infants i de la joventut que les freqüentava, i les aules eren tan plenes, que més que una classe d'alumnes semblava el galliner d'una granja. Tampoc no hi havia espais adequats per a convertir-los en terrenys de joc durant les hores dels esbarjos. L'ensenyament es feia d'una manera rutinària i fent aprendre les lliçons de memòria, sense posar interès en si l'alumne comprenia les explicacions dels mestres.

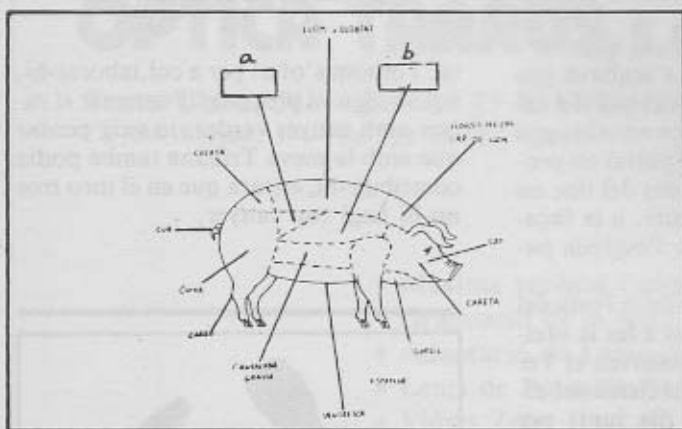
En fi, he continuat explicant als meus nés, vosaltres ara, gràcies al fet que els governants s'han preocupat de construir moltes noves escoles, espaioses i ben acondicionades, no us podeu queixar, heu d'aprofitar tot l'ensenyament que els mestres us volen fer aprendre. Heu de pensar que vosaltres, d'aquí a uns anys, haureu de fer país, vull dir que haureu de ser els veritables ciutadans del demà de casa nostra, i us haveu de començar a formar per la lluita de la vida, des de les classes de les escoles.

Avui, més que una conversa amb vosaltres, he preferit fer-vos veure la gran sort que teniu de poder freqüentar escoles on s'ensenyi el que cal i com cal. I per acabar la conversa, només us demano que no feu «campanes» i que aprofiteu el màxim les ensenyances dels mestres.

FARGA LÀCTICA

Tothom en parla!! La Comissió Municipal de Normalització i Arrelament ha engegat una campanya de normalització del català a les carnisseries. Ara, dones, ja podem dir el nom del porc sense cap problema. A tall de suport, els «Farga Làctics» us proposem una sèrie d'entreteniments relacio-

nats amb els animals. Us hi veieu en cor? Doncs quan hàgiu acabat de pentinar bombetes, podreu anar omplint els forats de la vostra cultura (el gryuère cerebral, que en diuen) amb aquests petits trencaclosques. Som-hi?

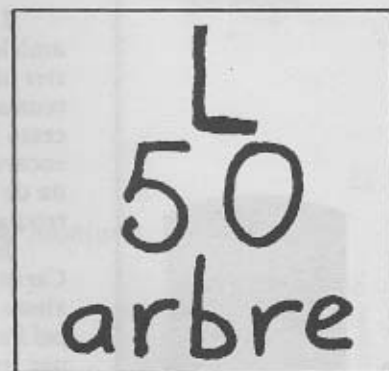
1.— Cal completar l'esquema del porc, posant en les rectangles a i b els noms corresponents.

3.— ENDEVINA, ENDEVINETA.

A veure si endevines a quin animal em refereixo....

«Començo amb el signe d'un gran joc
i si no trec, acabo amb un: *AI!* de porc».

2.— JEROGLÍFIC

Què hi ha de segon plat?

1.— a = Fiel, b = Costelló o cap de costella
2.— Llom.
3.— Xaf.

SOLUCIONS:

L'acudit foll per Bugarrac

La vida amb HUMOR

La meua escola dels anys quaranta

«Viva España! Alzad los brazos, hijos del pueblo español, que empieza el resurgir. Gloria a la patria que supo seguir, sobre el azul del mar, el caminar del sol».

Això és el que recordo de l'himne que ens feia cantar el mestre, al començament del dia escolar. No crec que mai hi hagués ningú que s'apregués tota la lletra. Jo, que tenia memòria de gos, només vaig arribar a retenir el que he transcrit. La majoria, ni això. Però la cosa no tenia massa importància. El mestre ho sabia, i feia el que podia per no adonar-se'n. De fet, acompanyava el cant a cops de vara sobre la seva taula. La vara era el tronc d'una palma. A més de fer de batuta rítmica i percussionista de l'«himno nacional», la vara servia —òbviament— per a altres funcions. No cal dir que era l'instrument de càstig corporal de les nostres trapperies. Si la falta era mitjana, hom rebia el cop al palmell de la mà. Si la falta era greu, la punta dels dits fent pinya era la part del cos que rebia l'escomesa.

Entre els patam-patam de la vara sobre la taula, el cant del mestre, i els nostres esgarips simfònics, l'himne arribava a la seva fi. Alguna vegada, ens atrevíem a cantar, baixet, allò de: «Viva Espanya, penjada en una canya. Si la canya cau, Espanya adéusiau». El mestre ho sabia, però feia veure que no se n'adonava.

Pobre home! A l'Espanya franquista i «nacional catòlica» calia inventar esquizofrèniques mesures per a disfrutar d'una certa contestació al règim.

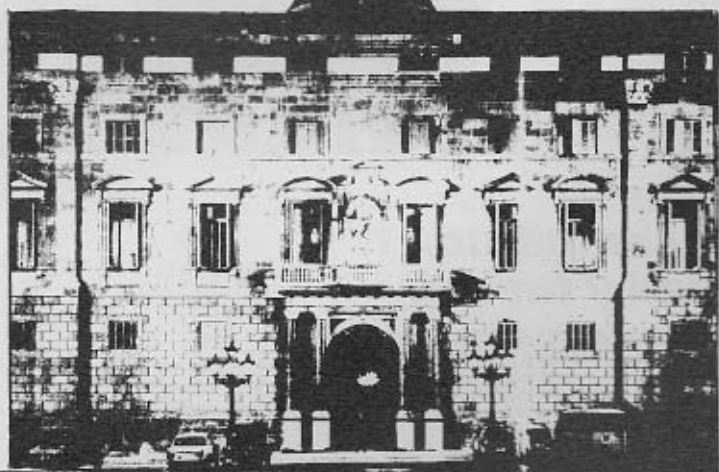
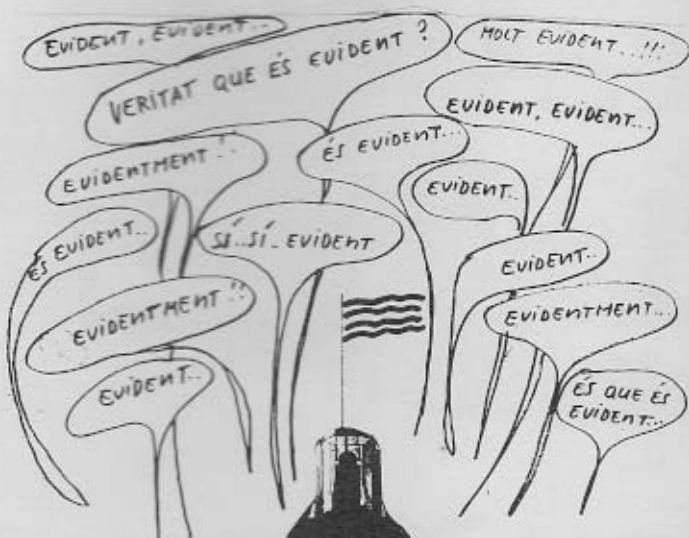
Calia resar el rosari, fer el mes de maig, i parlar sempre en castellà. Jo, que tenia una veu acceptable, vaig haver d'aprendre aquella cançó: «Venid y vamos todos». Nosaltres, els més grans cantàvem: «Venid y vamos **todas**», perquè sabíem que era una cançó per a nenes. Recordo l'estrofa que jo cantava en pla solista. Deia: «Venimos a ofrecer las flores del bajo suelo. Con tan ardiente anhelo, Señora tu lo ves. Señora, tu lo ves». I tots bramàvem: «Venid y vamos **todas**...»

El nostre castellà era abominable. El «si, señor» (amb t final) era moneda corrent. Recordo que, una vegada, un Inspector va qüestionar un «miquel» al nostre mestre perquè parlàvem un castellà tan horrible. Durant uns quants dies, ens vam esforçar. Però la cosa va durar poc. Aviat vam tornar al: «Señor maestro, fulano me ha picado a la cabeza».

Sigui com sigui, el mestre ens agraià aquestes atencions.

No és pas estrany que, a hores d'ara, els de «madris» ens diguin que parlem en polac, quan parlem en castellà. I que duri!!

BURXETA

La farga

El nostre col·laborador de la secció de teatre i bon amic, **Josep M.ª Fonalleras**, acaba de guanyar el Premi de Narració «Ciutat d'Olot» amb l'obra «LA FAÇ DEL PARADÍS». El propi batlle d'Olot li va lliurar la distinció.

I això passa pocs mesos després d'haver guanyat el Premi «Just M. Casero» de Girona. O sigui, que en poc temps, en «Fono» és ja tot un escriptor consagrat. Enhorabona.

Els «FEM i FAREM» han guanyat. Felicitacions a tota la gent que els ha votat (que han estat molts).

Nosaltres des d'aquí també.....

«FEM i FAREM»... moltes més «Fargues».